

MINULÉ STOLETÍ

V obci hospodařili většinou drobní zemědělci. Poněkade-li stranou hospodářský dvůr, pak největší výměru polí po 2. světové válce měl Václav Kron (15 ha) a Josef Charous (12 ha), dalších 18 samostatně hospodařících zemědělců již mělo polnosti menší. Většinou pracovali na svých polnostech s celou svou rodinou.

Po únorovém převratu v roce 1948 následovala jako všude po republice násilná kolektivizace a zakládání jednotných zemědělských družstev (JZD), do kterého v obci vstoupila většina rolníků, víceméně nedobrovolně. Kdo tak neučinil, ten přišel o svoji zemědělskou půdu a obživu musel hledat v jiném oboru. Podle pamětníků šlo o rodiny Davidovu, Soustružníkovu, Charousovu a Kronovu.

Jednotné zemědělské družstvo obhospodařovalo přibližně 190 hektarů půdy. Pěstovaly se především obiloviny, brambory, cukrová řepa a pšiciny. Byl zde kravín, vepřín, konírna a drůbežárna. V 60. letech pak došlo ke spojení JZD Hovorčovice spolu s Libeznicemi, Baští, Zlonínem, Novou Vsí, Čakovickami a Předbojem do jednotného celku JZD Budoucnost, který obhospodařoval už 1060 ha půdy a později 2682 ha. K rozpadu JZD Budoucnost dochází v roce 1992. Většina jeho půdy byla v restitučním řízení vydána oprávněným osobám. Pole jsou i dnes pravidelně obdělávána, už dávno však nikoliv jejich majiteli, 40leté zpřetržení rodin od jejich půdy bylo nenávratné.

ZEMĚDĚLSTVÍ DNES

Pro Česko je typický vysoký podíl pronajaté půdy (asi 90 %) a vysoký podíl velkých podniků obdělávajících zemědělskou půdu (přes 90 % z celkové výměry zemědělské půdy) oproti zbytku Evropy. Typické jsou také velké lány polí a nedostatek remízků (mezí). Osevním plochám v Česku dominují podle statistik pouze čtyři plodiny: pšenice, řepka, ječmen a kukuřice, přičemž enormní nárůst za posledních pár desítek let zaznamenala řepka určená především pro výrobu biopaliv.

Mezi nejvýznamnější a nejrozšířenější pěstované plodiny na světě však patří obilniny. Celosvětový podíl obilovin na lidské výživě je odhadován na 60–70 %. V ČR jsou obilniny nejrozšířenější skupinou pěstovaných plodin, které v současnosti zaujímají zhruba 1,6 mil. ha, z čehož 1,3 mil. ha činí každoroční výměra pšenice a ječmene.

CO JE TO MROŠ?

Pokud máte pocit, že je v názvu pravopisná chyba, můžeme Vás uklidnit, není. Název spolku je akronymem tvořeným počátečními písmeny slov My – Rodiče – Obec – Škola.

Spolek byl založen v roce 2015, kdy vznikla naše základní škola, a navázal na činnost OS Hovorčovice. Hlavním cílem spolku je podporovat komunitní vzdělávání, což je proces, který zapojuje lidi bez rozdílu věku do života komunity a uspokojuje jejich vzdělávací, sociální, kulturní nebo rekreační potřeby.

Jeho nejvýznamnější činností je provozování Umělecké akademie při ZŠ v Hovorčovicích a pořádání pravidelných volnočasových aktivit pro děti i dospělé. Z tradičních akcí pro veřejnost zmiňme například akci Uklidme Hovorčovice, každoroční rozsvícení vánočního stromu, adventní koncerty v kostele, divadelní představení nebo lampiónový průvod s ohňostrojem pořádaný 17. listopadu u příležitosti Dne boje za svobodu a demokracii.

HISTORIE ZEMĚDĚLSTVÍ

Zdejší rovinatá krajina, s mírným podnebím, úrodnou půdou, v blízkosti velké řeky Labe protkaná sítí drobných potoků od pradávna lákala k osídlování. První zemědělci přišli na naše území v mladší době kamenné, cca v 5 st. př. n. l. V této době se začalo měnit podnebí, začala se oteplovat. Ubylo stád zvířat, které člověk mohl lovit, a lidé začali hledat nové způsoby obživy. Naučili se pěstovat rostliny a jejich semena uchovávat přes zimu, ochotili si zvířata, budovali si stálá obydlí.

Co pěstovali první zemědělci na našem území? Pšenice, ječmen, hrách, čočka, len, mák a boby. Vzácněji také proso, oves a žito. Zvířata (hlavně skot, méně často prasata, ovce a kozy) chovali zatím pouze na maso, mléko, kosti a kůže. Jejich sílu a také hnůj začali v zemědělství využívat až později. Přemýšleli jste někdy o tom, jak první zemědělci pracovali? Neuměli ještě orat, půdu pouze kypřili – ale čím?

Nejpravděpodobněji tzv. dřevěnými brázdíči, tedy vhodně tvarovaným dřevem, které táhli po políčku, a tak vyrývali brázdu, do které seli. Používali také motyky ze dřeva nebo z rohů a parohů.

Při přípravě pole často vypalovali louky nebo lesy a seli přímo do teplého popela, takže nemuseli vůbec kopat a měli pohnojeno na několik přístích let.

Je možné, že i z tohoto zvyku vzniklo jméno naší obce Hovorčovice. Ve starých slovanských jazycích se psalo písmeno N jako H, a naše obec se dle historických pramenů mohla jmenovat Novoržovišče. To by se do nové češtiny dalo přeložit jako nové žároviště.

Vše tedy nasvědčuje tomu, že Hovorčovice bylo rušné místo již od pradávna s pravidelně obdělávanou půdou. Vystřídalo se zde mnoho období hojných úrod ale také období dlouhých válek a plení. Z písemností vyplývá, že počátkem 14. století stál v Hovorčovicích poměrně velký dvůr s tvrzí, který měl při směně majetků výměru 15 lánů polí. Za doby Jakuba Fikara (pražského primátora, později popraveného na pražském Pohořelci) měl dvůr v roce 1532 hodnotu 300 kop českých grošů a v jeho příslušenství bylo 7 koní, 3 vozy a 3 pluchy, dvoje brány, 30 kusů skotu, 23 prasat, 30 slepic s kohoutem, kachny, jedno včelstvo, 4 strychy pohanky, 90 strychů žita a 10 strychů pšenice, ovesa a ječmene, nádoby pivovarské, 6 sudů, 2 sypně a jedna díže. Ke dvoru tou dobou náleželo 11,5 lánů polí. Louky sem připadali tři, jedna pod rybníkem, další za dvorem a poslední mezi hovorčovickými a březíněveskými poli odkud se sklízelo 30 vozů sena a 12 vozů otav. Ovcí na 350 kusů a rybník na 50 kop rybí násady. O 100 let později je však v důsledku třicetileté války (která v průměru zapříčinila v zemi pokles obyvatelstva o jednu třetinu) dvůr zcela zpustlý, stojí zde pouze pobožené zdi budov a ovčína. Kolem roku 1700 byla panská půda rozdělena na 8 částí a přidělena k jednotlivým chalupám, které odváděly daně. Po roce 1788 se Hovorčovice spolu s Mratínem stávají pouhou osadou příslušející sousední obci Měšice. K osamostatnění došlo až po roce 1906 a tou dobou bylo v obci 29 domů.

OBILNINY PĚSTOVANÉ V ČR

1 Pšenice setá – (*Triticum aestivum*)

Pšenice je jedna z nejstarších rostlin pocházející z jihozápadní Asie. Zrno se používá jako potravina, krmivo a jako surovina. Zpracovávají se také stébla (sláma) a otruby (semenné slupky). V Evropě je základní potravinářskou surovinou pro výrobu pečiva, těstovin a rozmanitých pokrmů.

Listy mají utatý jazýček a dlouhá úzká ouška obvykle posetá štětinami.

2 Ječmen obecný – (*Hordeum vulgare*)

V dnešní době se většina vypěstovaného ječmene používá ke krmným účelům. Nejvyšší část produkce (v Česku asi 30 % jarních ječmenů) slouží k výrobě sladu. Běžné jsou však i ječné kroupy a krupky sloužící jako přísada do polévek a dušených jídel. Z ječmene se připravuje náhrážka kávy – melta.

Listy mají silně vyvinutá chrupčovitá ouška. Jazýček je pilovitý.

3 Žito seté – (*Secale cereale*)

Do Evropy žito přinesli pravděpodobně Slované. Je mladší obilovinou než pšenice a ječmen. Žito bylo do počátku tohoto století nejrozšířenější obilovinou v Čechách. Považujeme jej za hlavní obilninu písčitých a méně úrodných půd.

Listy mají nízký jazýček a krátká ouška.

4 Oves setý – (*Avena sativa*)

Je nejmladší kulturní obilnina. Do Evropy se dostal jako plevelná rostlina. Oves je využíván pro výrobu oleje ke kosmetickým účelům. V medicíně je ověřeno příznivé fyziologické působení ovesných diet na organismus. Toto působení vyplývá z obsahu lehce rozpustné vlákniny, minerálních látek, antioxidantů a vitamínů (E, B aj.).

Listy mají vysoký zašpičatělý jazýček a ouška nejsou vyvinutá.

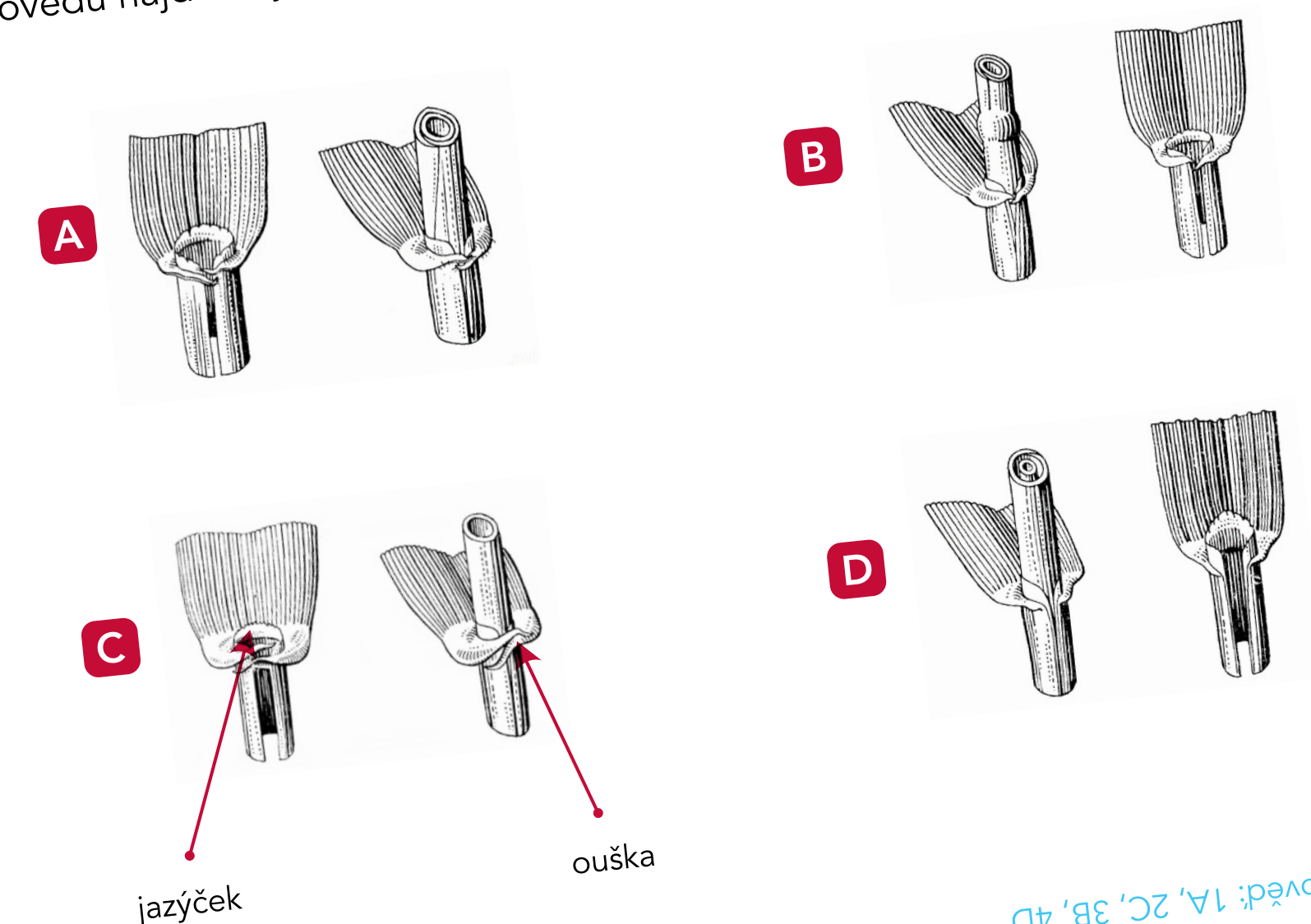

TIPY NA ZÁVĚR

- Pokračujte po naší naučné stezce na další stanoviště, tam se můžete napojit na cyklotrasu č. 8100.
- Polní cestou vedoucí souběžně se silnicí III. třídy, kterou máte za zády, se můžete vydat do 2 km vzdálené obce Libeznice.
- Spolek MROŠ je pravidelným organizátorem akce Uklidme Hovorčovice, který vzniká jako součást celorepublikové akce Uklidme Česko. Pravidelně se jim daří uklidit odpad z veřejných míst v naší obci a počet dobrovolníků se každým rokem zvyšuje. Pokud budete mít chuť udělat naše okolí hezčí, sledujte webové stránky spolku a přijďte se také zapojit.

KVÍZ

Vyzkoušej své znalosti. Dokážeš poznat jednotlivé obilniny podle listu? Náповеду najdeš v jejich popisu hned vedle.

Správná odpověď: 1A, 2C, 3B, 4D

